

Nr 146.

Av herr Persson i Vinberg, om ökat brandskydd för viktiga industrier och varulager.

Trots ett under senare år betydligt effektiviserat brandförsvar uppgå de för den enskilde och samhället livsviktiga värden, som årligen drabbas av brandskada, till enorma belopp. Enligt preliminära beräkningar uppgå de totala värdena av förlust genom brand sedan år 1940 till 75—100 miljoner årligen. Inom industrivärlden äro följdverkningarna efter eldsvådorna mest kännbara. För folkhushållet svårersättliga nyttigheter gå förlorade, produktionsavbrott, som i dagens läge måste bli längre än normalt, vålla stora olägenheter, och även om förlusten i bästa fall täckes av försäkringar, är det självklart att nationalförmögenheten lidit en icke ersatt förlust.

Under 1947 ha industrieldsvådorna tagit en omfattning som överträffar tidigare erfarenhet. Även betydande lager av spannmål och fodervaror ha gått till spillo. Under årets första nio månader registrerades 35 stora eldsvådor, varvid värden för 25 miljoner kronor spolierades och maskinuppsättningar, som för närvarande icke kunna ersättas, förstördes. En betydande del av dessa eldsvådor äro, beträffande brandorsaken, ouppklarade och misstänkas vara »sabotageeldsvådor».

Uppenbart är, att även den sinnrikaste försvarsberedskap härvidlag kan bli överraskad. Men även om brandlagens föreskrifter lojalt följas i fråga om anskaffning och underhåll av brand- och livräddningsredskap och en industriägare eller lagerchef sålunda anser sig ha gjort allt för brandskyddet, så finns ändå ett betänkligt svaghetsmoment — när arbetet inte pågår finns i regel ingen som kan använda försvarsmedlen och ingripa redan vid utbrottet av en eldsvåda.

Brandlagens 11 § innehåller de förpliktelser som ägare av byggnad har att iakttaga. Lagstiftarnas mening var den gången, att man inte kunde föreskriva brandskyddsåtgärder som skulle medföra oskäligen kostnader för ägaren. Att i en lagtext inskriva hur denna skälighetsprövning skall tillgå erbjuder naturligtvis betydande svårigheter. Att fixera ett maximibelopp grundat på viss procent av det kapital som byggnader, lager och maskiner representera torde dock inte vara omöjligt och en utredning härom är önskvärd. Under kriget utvecklades ett system för vakthållning vid våra industrier. I fullt samförstånd mellan företagare och anställda kom man helt enkelt överens om att de anställda mot den vid företaget gällande timlönen skulle medelst jourtjänst upprätthålla en bevakning vid alla de tider arbete inte pågick inom företaget. Vid företag med 48 timmars arbetsvecka äro i regel 100 av veckans timmar »tysta» sådana, d. v. s. arbetsfria, och även

om nattvakt finnes blir det långa intervaller då ingen vistas inom företaget. Dessa intervaller kunna fyllas ut med en eller ett par mans vakttjänst och i jämförelse med de värden som därmed skyddas inte betyda oskäligen utgifter för företaget eller nämnvärt fritidsoffer för de anställda.

Då något frivilligt initiativ till en dylik förstärkt beredskap mot brandfara näppeligen kan förväntas torde en skärpning av lagstiftningen vara nödvändig.

Ett åläggande för ägare av för samhället viktiga industriföretag och varulager, innebärande skyldighet att utöver nu gällande förpliktelser anskaffa och underhålla brandredskap, ävenledes tillse att vaktmanskap till det antal som länsbrandinspektören äger föreskriva finnes inom företaget å de tider då arbete icke pågår, bör införas i ovannämnda paragraf.

En sådan skärpning, som måste innebära minskade risker, borde återspeglas i brandförsäkringsbolagens tariffer och undersökas i samband med den utredning, som torde vara ofrånkomlig för utrönande av de utgifter de berörda kategorierna skäligen kunna belastas med för upprätthållande av ett betryggande brandförsvär.

Undertecknad får därför hemställa,

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning med syfte att vidtaga sådan skärpning av brandlagen, att för samhället viktiga industrier och varulager skyddas för brandfara genom effektivare organisation, samt till riksdagen inkomma med de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 20 januari 1948.

Ragnar Persson,
Vinberg.
